

Išnaginėjus skundą priimtas sprendimas dėl sveikatos paslaugų teikėjo darbuotojo vykdyto neteisėto sveikatos duomenų tvarkymo

2022 m.

SUTRUMPINTAS APIBENDRINIMAS

Sprendimo kontekstas

Sprendimo data: 2022-05-31

Nacionalinis atvejis

Valdytojas arba tvarkytojas: sveikatos paslaugų teikėjas

Teisinės nuorodos: *sveikatos duomenų tvarkymas (BDAR¹ 9 straipsnio 2 dalies h punktas); teisėtumo principas (BDAR 5 str. 1 d. a p.); duomenų valdytojas (BDAR 4 str. 7 p.)*

Sprendimas: *skundas pripažintas pagrįstu*

Sprendimo santrumpa

Bylos priežastis

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) nustatė, kad sveikatos paslaugų teikėjo (toliau – SPT) darbuotoja, turėdama prieigos teises prie Elektroninės sveikatos istorijos sistemos (toliau – Sveikatos istorija) darbo funkcijoms atlikti, siekdama savo išsikeltų asmeninių tikslų ir viršydama jai suteiktus įgaliojimus, peržiūrėjo pareiškėjos asmens duomenis Sveikatos istorijoje. SPT darbuotoja buvo pasirašiusi konfidencialumo pasižadėjimą ir žinojo reikalavimus, keliamus teisėtam asmens duomenų tvarkymui pagal BDAR.

Pagrindinės išvados

Juridinio asmens darbuotojas gali būti laikomas duomenų valdytoju ir išskirtiniais atvejais jam gali būti taikoma BDAR nustatyta atsakomybė. Inspekcija sprendė, kad nagrinėjamoje situacijoje nebuvo tinkamai įgyvendintas BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintas teisėtumo principas, kadangi darbuotoja susipažino (peržiūrėjo) pareiškėjos asmens duomenis Sveikatos istorijoje nesilaikydama nustatytų procedūrų ir viršydama jai suteiktus pareiginius įgaliojimus. Inspekcija vertino, kad SPT ėmėsi tinkamų organizacinių ir techninių saugumo priemonių, kad užtikrintų, jog Sveikatos istorijoje asmens duomenys būtų tvarkomi, laikantis BDAR reikalavimų. Todėl nagrinėjamoje situacijoje Inspekcija sprendė, kad SPT darbuotoja, priimdama sprendimą tvarkyti pareiškėjos asmens duomenis, pažeidžiant nustatytus reikalavimus ir asmeniniais tikslais, veikė kaip duomenų valdytojas.

¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR)

Sprendimas

Inspekcija, konstatavus teisėtumo principo (BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkto) pažeidimą, įvertinus faktą, kad SPT darbuotoja susipažino su pareiškėjos sveikatos duomenimis neturėdama tam teisėto pagrindo, pareiškėjos skundą dėl SPT darbuotojos veiksmų tvarkant pareiškėjos asmens duomenis, pripažino pagrįstu.

PLATESNIS APIBENDRINIMAS

Inspekcijos gauto skundo santrauka

Inspekcija gavo skundą, kuriame pareiškėja nurodė, kad SPT buvo neteisėtai tvarkomi jos asmens duomenys, t. y. SPT darbuotoja galimai neteisėtai Sveikatos istorijoje peržiūrėjo pareiškėjos sveikatos duomenis (t. y. į SPT darbuotoją nebuvo kreiptasi ar bendrauta / konsultuotasi pareiškėjos sveikatos klausimais).

SPT darbuotoja paaiškino, kad savo darbo SPT metu prisijungė prie Sveikatos istorijos pareiškėjos tvarkomų duomenų, turėdama tikslą sužinoti, kada pareiškėja bus darbe.

Dėl pareiškėjos sveikatos duomenų tvarkymo teisėtumo

Skundo nagrinėjimo metu Inspekcija nustatė, kad SPT darbuotoja, turėdama prieigos teisę prie Sveikatos istorijos darbo funkcijoms atlikti, pasirašiusi konfidencialumo pasižadėjimą ir žinodama reikalavimus, keliamus teisėtam asmens duomenų tvarkymui bei siekdama savo išsikeltų asmeninių tikslų ir viršydama jai suteiktus įgaliojimus, prisijungė ir peržiūrėjo pareiškėjos asmens duomenis Sveikatos istorijoje.

Vertinant SPT darbuotojos atliktų asmens duomenų tvarkymo veiksmų atitiktį BDAR įtvirtintam teisėtumo principui svarbu pažymėti, kad BDAR nustato pareigą asmens duomenis tvarkyti teisėtai, *inter alia* užkertant kelią neteisėtai prieigai prie asmens duomenų ir jų tvarkymui skirtos įrangos ar neteisėtam jų naudojimui (BDAR 39 konstatuojamoji dalis), todėl SPT darbuotoja pareiškėjos asmens duomenis peržiūrėjo (tvarkė) pasinaudodama tik pareiginėmis funkcijoms atlikti jai suteikta Sveikatos istorijos paskyra, neturint tam objektyvaus būtinumo. Pažymėtina, kad asmens duomenų tvarkymo teisėtumas gali būti užtikrinamas tik tuo atveju, jeigu laikomasi nustatytų teisinių reikalavimų asmens duomenims tvarkyti (šiuo atveju – juos peržiūrėti). Inspekcija sprendė, kad nebuvo tinkamai įgyvendintas BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintas teisėtumo principas, kadangi darbuotoja susipažino (peržiūrėjo) pareiškėjos asmens duomenis Sveikatos istorijoje nesilaikydama nustatytų procedūrų ir viršydama jai suteiktus pareiginius įgaliojimus.

BDAR 4 straipsnio 7 punktas numato, kad duomenų valdytoju yra laikomas fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuris vienas ar drauge su kitais nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones. Pagrindinė duomenų valdytojo savybė – savarankiškumas sprendžiant dėl duomenų tvarkymo tikslų ir būdų. Europos duomenų apsaugos valdybos 2021 m. liepos 7 d. gairių Nr. 07/2020 dėl sąvokų „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“ pagal BDAR (toliau – Gairės) 21 punkte nurodyta, kad „duomenų valdytojas“ yra praktinė sąvoka ir ji grindžiama ne formaliu aspektu, o konkrečių faktų analize. Gairių 25 punkte pažymima, kad jeigu duomenų valdymas nevykdomas pagal teisės aktų nuostatas, šalies priskyrimas duomenų valdytojui turi būti nustatomas remiantis faktinių duomenų tvarkymo aplinkybių vertinimu. Gairių 26 punkte nurodyta, kad „*faktinių aplinkybių vertinimo poreikis taip pat reiškia, kad duomenų tvarkytojo vaidmuo priklauso ne nuo duomenis tvarkančio subjekto pobūdžio, o nuo jo konkrečios veiklos konkrečiomis aplinkybėmis*“. Gairių 19 punkte taip pat nustatyta, kad „*iš esmės galima daryti prielaidą, kad bet kokį darbuotojų atliekamą asmens duomenų tvarkymą, susijusį su organizacijos veikla, valdo <...> organizacija*“. Tačiau tame pačiame Gairių punkte pažymima, kad „*išskirtinėmis aplinkybėmis gali atsitikti taip, kad darbuotojas nusprendžia naudoti asmens duomenis savo tikslams ir taip neteisėtai viršija jam suteiktus įgaliojimus*“. Tik tokiais atvejais svarbu, kad juridinis asmuo taikytų tinkamas organizacines ir technines

saugumo priemonės, „įskaitant darbuotojų mokymą ir informavimą, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi BDAR“.

Inspekcija nagrinėjamu atveju vertino, kad SPT ėmėsi tinkamų organizacinių ir techninių saugumo priemonių, kad užtikrintų, jog Sveikatos istorijoje asmens duomenys būtų tvarkomi laikantis BDAR reikalavimų. Todėl nagrinėjamoje situacijoje Inspekcija sprendė, kad SPT darbuotoja, priimdama sprendimą tvarkyti pareiškėjos asmens duomenis, pažeidžiant nustatytus reikalavimus ir asmeniniais tikslais, veikė kaip duomenų valdytojas. Konstatavus teisėtumo principo (BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkto) pažeidimą, įvertinus faktą, kad SPT darbuotoja susipažino su pareiškėjos sveikatos duomenimis neturėdama tam teisėto pagrindo, Inspekcija pareiškėjos skundą dėl SPT darbuotojos veiksmų, tvarkant pareiškėjos asmens duomenis, pripažino pagrįstu.